

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ แม่ลาว จังหวัด เชียงราย
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายมานัส ไชยรัตน์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้เลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๓ บ้านห้วยส้านดอนจัน ตำบลจอมหมอกแก้ว อำเภอแม่ลาว.....
โทรศัพท์ ๐๘๓-๗๖๕๖๒๐๑

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๕ ปัจจุบันอายุ ..๕๓.....ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษาปริญญาตรี

สถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.....

คณะ/สาขาวิชา วิศวกรรมกรรมการผลิต

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ...๒๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๙....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงสาธิตการปลูกข้าวนาโยน.....

.....

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน....๕...ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้การทำนาโยน ๓.๒ ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๓.๓ ฐานเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๔ ฐานเรียนรู้การตรวจวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด ๓.๕ ฐานเรียนรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์ควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓...หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ...๑.... หลักสูตร ประกอบด้วย

... ๑. การลดต้นทุนการทำนาด้วยการทำนาโยน

.....

.....

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ...๒.... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้สารชีวภัณฑ์ควบคุมโรคและแมลง ๒. การวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสังเคราะห์)

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุนการทำนาด้วยการทำนาโยน

การทำนาโยน ซึ่งเป็นการทำนารูปแบบใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมข้าววัชพืชและพืชทั่วไป ต้นทุนการทำนาแบบโยนกล้าเพื่อควบคุมข้าววัชพืชและวัชพืชทั่วไป มีต้นทุนต่ำ และยังให้ผลผลิตสูงกว่าการทำนา ด้วยวิธีอื่นๆ ใช้แรงงานโยนกล้า ๓ - ๕ ไร่ต่อคนต่อวัน ที่สำคัญคือใช้เมล็ดเพียง ๓ - ๔ กิโลกรัมต่อไร่ ประหยัด เมล็ดพันธุ์ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ประมาณ ๑,๒๐๐ - ๑,๕๐๐ บาทต่อไร่ และยังสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ เริ่มจากขั้นตอนการเตรียมเพาะกล้าพันธุ์ การเตรียมแปลง การโยนต้นกล้า การปฏิบัติดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

- เข้าร่วมประชุมกรรมการแปลงใหญ่- ศพก. ระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน
- ร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย จัดทำแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ภาคผนวก 3.1														แผนคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด		
แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด																
เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)																
จังหวัด...เชียงราย... ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568																
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา										หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ		
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68		ส.ค.68	ก.ย.68
1. ประชุมชี้แจงCooและ จนท.															ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ	
2. การวิเคราะห์ศักยภาพ															ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ	
2.1 วิเคราะห์เพื่อกำหนดแผนการพัฒนา ศพก.	10	ศูนย์				24		5			15		9		ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ	
2.2 วิเคราะห์เพื่อการพัฒนาศูนย์เครือข่าย	10	ศูนย์				24		5			15		9		ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ	
3.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.และศูนย์เครือข่าย																
3.1 จัดทำแผนการพัฒนา ศพก.	10	ศูนย์													ศพก., CoO, สบง.เกษตรอำเภอ	
3.2 การปรับปรุงฐานเรียนรู้	10	ศูนย์					ทุก ศพก.							ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่		
- เตรียมการ																
- ปรับปรุงข้อมูล																
- ปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- จัดทำเอกสารเผยแพร่																
3.3 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้	10	ศูนย์													ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี,	
- เตรียมการ / วางแผน																
- ดำเนินการ																
3.4 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	10	ศูนย์													ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่	
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ข้อมูลวิชาการ																
ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
3.5 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	10	ศูนย์													ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่	
- ปรับปรุง/พัฒนาศูนย์เครือข่าย(ศคปช.)	1	ศูนย์					16								ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่	
3.6. คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.ระดับอำเภอ	10	ศูนย์					17		13		15		16		ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ	
4. การให้บริการของ ศพก.																
4.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง							ทุก ศพก.							ศพก.
4.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง							ทุก ศพก.							ศพก.
4.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	10	ศูนย์							ทุก ศพก.							
5. การอบรมเกษตรกร	10	ราย					28		13		14				ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่	
6. ประสานงานวิจัย / วิชาการ / นวัตกรรม																
- วิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษา															ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่	
* ประสานงาน																
7. การสนับสนุนเพิ่มเติมเพื่อขับเคลื่อน ศพก.(รัฐ/เอกชน/ชุมชน)	10	ศูนย์					ทุก ศพก.									
7.1 การจัดทำแปลงต้นแบบ															ศพก., สบง.เกษตรอำเภอ, ศูนย์วิจัยข้าว, สถานีพัฒนาที่ดิน, สบง.ประมง, สบง.ตรวจบัญชี, สบง.ปศุสัตว์, ศคปช.จอมหมอกแก้ว, โครงการชลประทาน, สบง.ปฏิรูปที่ดิน, คชจ.โป่งแพร่	
7.2 ป้ายฐานเรียนรู้																
7.3 เอกสารวิชาการ																
7.4 ถ่ายทอดความรู้																
7.5 สนับสนุนปัจจัยการผลิต																
7.6 สนับสนุนสื่อเรียนรู้ด้านสหกรณ์																
7.7 สนับสนุนการรวมกลุ่ม																
8. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
8.1 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	12	ครั้ง					ทุกวันที่ 25 ของเดือน						รายงานทุก ศพก.	- สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศพก.		
8.2 สรุปผลการดำเนินงาน	1	ครั้ง												ทุก ศพก.	- สำนักงานเกษตรอำเภอ	

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการเริ่มต้นจากได้ดูข่าวในพระราชสำนัก ภาพข่าวสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสาธิตวิธีการทำนาโยน ซึ่งเป็นวิธีที่ง่าย และประหยัด ได้ผลผลิตดี และแก้ปัญหาหลายอย่าง คำนึงค่ากับการลงทุนในยุคปัจจุบันเป็นการดำเนินตามรอยในหลวงรัชกาลที่ ๙ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดความคิดอยากทำนาโยนให้ประสบความสำเร็จ จึงเริ่มศึกษาการทำนาโยนมากขึ้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เมื่อต้นทุนการปลูกข้าวสูงขึ้นมาก การลดต้นทุนการผลิตข้าว การทำนาโยน การใช้แผนผัง การลองผิดลองถูกเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการนำนวัตกรรมมาใช้จึงเป็นทางออกที่เหมาะสมที่สุด

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

มีแนวคิดการประยุกต์ใช้รถแทรกเตอร์ในการไถนาให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ขั้นตอนในการเตรียมดิน คือ การไถตะ ไถแปร คราด ทำเทือก การไถกลบตอซัง ไม่เผาฟางข้าว เก็บฟางไว้ใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ แทนการเผาทิ้ง เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ทำลายธรรมชาติ เนื่องจากทุกปีทางภาคเหนือจะประสบปัญหาหมอกพิษจากหมอกควัน ส่งผลเสียต่อสุขภาพของคนในพื้นที่จำนวนมากซึ่งเกิดจากการเผาป่าและเศษวัสดุทางการเกษตรอธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เครื่องพ่นปุ๋ย มีลักษณะการใช้งานคือแบบท่อพ่น เครื่องพ่นปุ๋ย ๑ ถึงบรรจจุได้ ๒๕ กิโลกรัม จากเดิมจะหว่านปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนทำการหว่านด้วยมือ แต่ปัจจุบันมีการใช้เครื่องพ่นปุ๋ยในการพ่นปุ๋ยและประหยัดเวลาในการหว่าน ซึ่งเป็นเครื่องที่ดัดแปลงมาจากเครื่องพ่นยาและเครื่องพ่นปุ๋ยเมล็ดข้าว เป็นเครื่องยนต์เบนซิน ขนาด ๒๕ ลิตร และจะใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน คือ การใช้ปุ๋ยเท่าที่จำเป็นตามความอุดมสมบูรณ์ของดิน

เครื่องพ่นยาแบบสะพายหลัง เครื่องเบนซิน ขนาด ๒๐ ลิตร ใช้พ่นสารชีวภัณฑ์ต่างๆ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบีวเวอร์เรีย เพื่อป้องกันโรคและแมลงศัตรูข้าวต่างๆ

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ใช้ผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ผสมแม่ปุ๋ยตามสูตรที่ได้ผลจากการวิเคราะห์ดินให้เข้ากันตามปริมาณธาตุอาหารให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้ได้ปุ๋ยตามต้องการก่อนนำไปใช้ในนาข้าว การใส่ปุ๋ยถูกอัตราและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของข้าวเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าวอีกด้วย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๙ ไร่.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)ส้มโอ..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑ งาน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลากินพืช..... จำนวน.....๑.....(ป๋อ)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)เป็ดเนื้อ..... จำนวน.....๒๐.....(ตัว)

๓.๒)ไก่พื้นเมือง..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๓.๓)ขันโรง..... จำนวน.....๑..... (รัง)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ดินปลูกนาโยน..... จำนวน.....๓๐๐.....(กระสอบ)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ค่าเมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ค่าไถเตรียมดิน..... เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ค่าไถ/เทือกพร้อมปลูก.....เป็นเงิน.....๔๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่าปุ๋ย.....เป็นเงิน.....๙๒๖.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่ายากำจัดวัชพืช.....เป็นเงิน.....๗๔.....บาท/ไร่

๑.๖)ค่าน้ำมันตัดหญ้า.....เป็นเงิน.....๓๐.....บาท/ไร่

๑.๗)ค่าแรงในการโยนข้าว.....เป็นเงิน.....๖๐๐.....บาท/ไร่

๑.๘)ค่าเก็บเกี่ยว.....

เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๙)ค่าจ้างรถขนข้าว.....

เป็นเงิน.....๖๗.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ...๒,๙๙๗.....บาท/ไร่

รายได้ ...๗,๖๕๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....การทำนา,ผลิตดินปลูก.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ....๒๐,๐๐๐....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ความรู้จากที่ได้รับการอบรม ได้มีความรู้ใหม่ๆ หรือจากถ่ายทอดจากภาครัฐหรือเอกชน สามารถนำความรู้มาปรับใช้และนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์กับอาชีพของตน และมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในด้านการทำนา ตลอดจนศึกษาหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร วารสาร รายการวิทยุ โทรทัศน์ และจากสื่อต่างๆ และได้ทำตารางการเปรียบเทียบวิธีการทำนาในแบบต่างๆ เช่น นาหว่าน น้ำตม นาโยน นาปลูกด้วยคน นาปลูกด้วยเครื่องจักร สามารถสรุปได้ว่าการทำนาโยน สามารถลดต้นทุนได้มากที่สุด โดยการนำเอาความรู้ที่ศึกษามาวิเคราะห์และสรุปผลภายในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง

มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการทำนาให้แก่สมาชิกภายในกลุ่มและผู้ที่สนใจ เนื่องจากเคยได้รับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ แล้วมีการนำความรู้ที่ได้รับนำกลับมาเผยแพร่ และเป็นวิทยากรบรรยายให้แก่สมาชิกภายในกลุ่มและผู้ที่สนใจ มีแปลงสาธิตให้ผู้สนใจศึกษาดูงานภายในแปลงนา และขยายองค์ความรู้เรื่องนาโยน และการลดต้นทุน ไปยังกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงและกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนภายในจังหวัดและต่างจังหวัด

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ในอดีตในการทำนามีการใช้สารเคมีในการทำนาเป็นหลัก ทำให้มีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำลายสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จึงมีการเปลี่ยนความคิดที่จะลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองให้ได้มากที่สุด จึงหันมาทำนาแบบปลอดภัย มีการไถกลบตอซังข้าว ไม่มีการเผาฟางข้าว เก็บฟางไว้ใช้ประโยชน์ ปุ๋ยคอก เทือก ถั่วพราง ถั่วเหลืองและถั่วเขียวเพื่อบำรุงดินและเป็นปุ๋ยพืชสด ซึ่งเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ทำลายธรรมชาติ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. ใช้ทรัพยากรจากในพื้นที่และลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากนอกพื้นที่
๒. ลดการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร
๓. การปรับปรุงบำรุงดินให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน
๔. ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความหลากหลายของกิจกรรมการผลิต
๕. กิจกรรมการเกษตรมีการผลิตที่เกื้อกูลประโยชน์ต่อกันอย่างสูงสุด
๖. ควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ และวิธีลดการใช้สารเคมี
๗. ปฏิบัติต่อธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตอื่นด้วยความเคารพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๘. ผลิตอาหารที่มีคุณภาพทางโภชนาการ มีธาตุอาหารครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอแก่ความต้องการ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่
นายมานัส ไชยรัตน์ เป็นเกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่เป็นอย่างดี ทั้งยังได้รับหน้าที่ ตำแหน่งด้านการเกษตรอีกมากมาย ดังนี้

๑. ประธานศูนย์ข้าวชุมชนตำบลจอมหมอกแก้ว
๒. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย
๓. ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนจังหวัดเชียงราย
๔. ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลจอมหมอกแก้ว
๕. อาสาสมัครของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สกอ.)
๖. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
๗. ชาวนาอาสา กรรมการข้าว
๘. ครูบัญชีอาสา กรมตรวจบัญชี
๙. หมอดินอาสา
๑๐. อาสาสมัคร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (อสวท.)
๑๑. เครือข่าย กก อิง ลาว กลุ่มน้ำคำ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.หลัก เป็นจุดที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาใช้บริการในการเป็นสถานที่อบรม และถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรทั่วไปทั้งในและนอกอำเภอแม่ลาว มีเกษตรกรเข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ทั้งยังเป็นวิทยากรประจำศูนย์และได้รับเชิญไปบรรยายให้ความรู้ตามหน่วยงานต่างๆ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานให้กับเกษตรกรในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ใช้พื้นที่นาของตนเองเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรและคนทั่วไปที่สนใจในการทำนา และเป็นแปลงสาธิตในการผลิตเมล็ดพันธุ์ เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำนา และได้นำความรู้จากที่ไปอบรม สัมมนาต่างๆ นำมาถ่ายทอดให้แก่สมาชิกกลุ่มและผู้สนใจ ๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการ เกษตร

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. นายมานัส ไชยรัตน์ ได้ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการบริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์ร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาคี การกำหนดหัวข้อการเรียนรู้และการฝึกอบรมให้ตอบโจทย์ชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับการสนับสนุน เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงดูแลให้แปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ทั้ง ๔ ฐาน มีความพร้อมสำหรับการศึกษาดูงานและการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่น่าองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- ขยายผลโดยใช้แปลงเรียนรู้ใน ศพก. เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติจริง
- มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้แบบ “เรียนรู้ร่วมกัน” เช่น การผสมปุ๋ยใช้เอง การผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา
- ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
นายมานัส ไชยรัตน์ เข้าร่วมกิจกรรมและประชุมวางแผนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอแม่ลาวและหน่วยงานภาคี อาทิ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดินจังหวัดเชียงราย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลจอมหมอกแก้ว อย่างสม่ำเสมอ โดยมีบทบาททั้งในด้านการให้ข้อมูลสถานการณ์พื้นที่ เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการจัดกิจกรรมฝึกอบรมในชุมชน เช่น กิจกรรมการเก็บและตรวจวิเคราะห์ดิน กิจกรรมลดการเผาในพื้นที่เกษตร กิจกรรมการทำนาโยน การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทย โดยการเป็นแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้แก่เกษตรกรในชุมชน. ศพก. มีบทบาทสำคัญในการ

ช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การมีส่วนร่วมพัฒนาหมู่บ้านหรืองานสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกับหมู่บ้าน เช่น ร่วมทำแนวกันไฟป่ากับองค์การบริหารส่วนตำบลจอมหมอกแก้ว เพื่อป้องกันไม่ให้ไฟป่าลุกลามเข้าไปในเขตพื้นที่ในหมู่บ้าน ร่วมกันทาสีกำแพงวัดอุบแก้ว หมู่ ๕ บ้านป่าอ้อย ตำบลจอมหมอกแก้ว เพื่อบูรณปฏิสังขรณ์กำแพงวัด และยังมีการพัฒนาคคลองส่งน้ำฝายห้วยสำน หมู่ ๕ เพื่อการเกษตรของหมู่บ้าน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานให้กับเกษตรกรในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ใช้พื้นที่นาของตนเองเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานสำหรับเกษตรกรและคนทั่วไปที่สนใจในการทำนา และเป็นแปลงสาธิตในการผลิตเมล็ดพันธุ์ เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำนา และได้นำความรู้จากที่ไปอบรม สัมมนาต่างๆ นำมาถ่ายทอดให้แก่สมาชิกกลุ่มและผู้สนใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

แนวคิดในการทำงาน คือ “อยากสำเร็จ จงทำแบบสำเร็จ” แนวคิดนี้สามารถนำมาเป็นหลักในการทำนาให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการทำนาให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพแต่ละเมล็ดนั้น เป็นสิ่งที่ต้องใช้ความขยัน อดทน และอดทน ต้องมีความประณีต มีใจรักในอาชีพ ที่สำคัญต้องทำอย่างจริงจัง ให้ประสบผลสำเร็จ จึงเป็นแนวคิดที่มาของคำว่า “อยากสำเร็จ จงทำแบบสำเร็จ” เพราะการทำให้สำเร็จนั้นหมายถึง ทุกขั้นตอน ทุกกระบวนการในการผลิตเมล็ดข้าว ตั้งแต่การเตรียม การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการตลาด จะต้องทำให้สำเร็จทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตและผลลัพธ์สุดท้ายนั้น มีความสำเร็จที่แท้จริงและเกิดความยั่งยืนในที่สุด

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ลาว

๑.๒ ประธาน ศพก.

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ ,การถ่ายภาพ ,การสังเกต

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

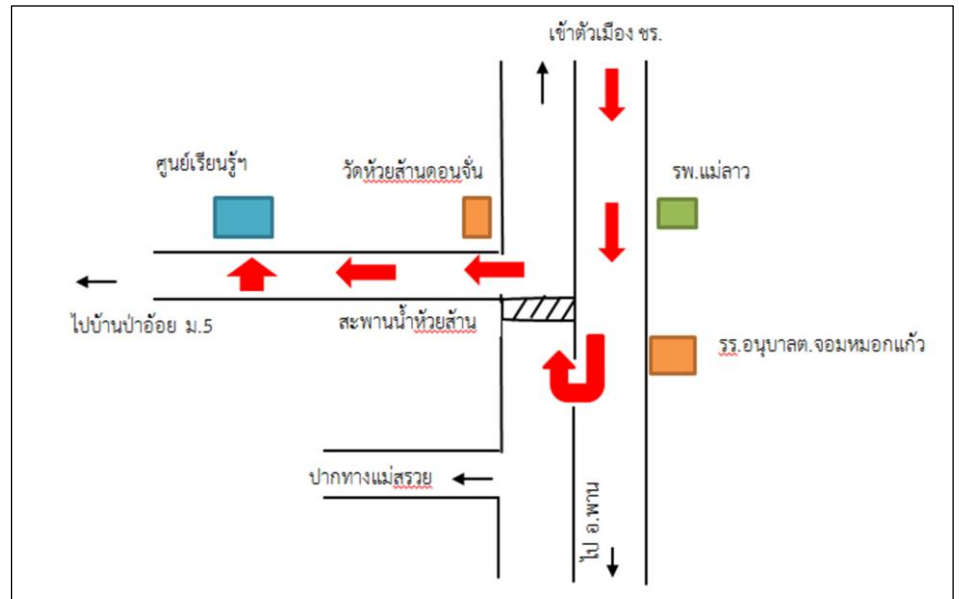
อุปสรรคในการดำเนินการถอดบทเรียน คือประธาน ศพก.มีภารกิจมาก ทั้งการประชุมงานต่างๆ การทำนาในพื้นที่เกือบยี่สิบไร่ ทำให้การนัดหมายถอดองค์ความรู้ทำได้ยาก

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

๑. แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

๒. เป็นแปลงเรียนรู้เรื่องข้าวนาโยน

๓. เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ

ครูและนักเรียนโรงเรียนอนุบาลจอมหมอกแก้ว อำเภอมะนัง เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เรียนรู้เรื่องข้าวในโรงเรียน
และกิจกรรมศึกษาดูงานในแปลงเรียนรู้ด้านข้าว เรื่องการทำนาโยน
ณ ศพก.อำเภอมะนัง

นายอำเภอแม่ลาวและส่วนราชการอำเภอแม่ลาว ศึกษาดูงานการทำนาโยน งานปลูก
วันแม่ เกียววันพ่อ

เทศบาลตำบลสันปุยเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาดูงานเรื่องการลดต้นทุน
การผลิตข้าว ณ ศพก.อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

๔. ทำปุ๋ยหมัก

ร่วมกันทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ

๕. ประชุมคณะกรรมการแปลงใหญ่-ศพก.

เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๘ ณ โรงแรมลักษวรรณ รีสอร์ท